

Het college van B&W van de gemeente Delft
t.a.v. de wethouder Wonen, Stedelijke Vernieuwing en Zorg, de heer R. de Prez
Postbus 78
2600 ME Delft

Delft, 1 juli 2015

Betreft: Ongevraagd advies uitvoeringsnota mantelzorg waardering en ondersteuning

Geacht college,

Ter informatie ontvingen wij van u de Uitvoeringsnota mantelzorg waardering en ondersteuning.

De WMO-raad betreurt het dat het college deze nota niet voor advies heeft voorgelegd aan de WMO-raad. Gelet op het belang van het onderwerp brengt de WMO-raad daarom een ongevraagd advies uit.

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor het feit dat de gemeente Delft zoekt naar vormen om mantelzorgers bij hun waardevolle inzet te ondersteunen. Het is algemeen bekend dat de druk op mantelzorgers binnen het huidige gezondheids- en welzijnsbeleid steeds groter wordt. Zorgvragers worden gestimuleerd meer ondersteuning in hun eigen omgeving te zoeken, langer thuis te blijven wonen en vanuit de eigen kracht meer zelf te organiseren. Het is duidelijk dat als een zorgvrager daar slecht of niet toe in staat is deze verantwoordelijkheid terecht komt bij iemand uit de directe omgeving, zoals de mantelzorger. In die zin is het terecht dat gemeentes verantwoordelijk zijn voor de waardering en ondersteuning van deze doelgroep.

In ons advies volgen wij de opbouw van de nota.

Blz. 2: **Behoeften van mantelzorgers**

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP 2010) blijkt dat in Nederland:

1. 3,5 miljoen mensen van 18 jaar en ouder mantelzorg verlenen;
2. 2,6 miljoen mensen meer dan 8 uur per week en/of langer dan drie maanden hulp bieden; dat is 20% van de volwassen bevolking;
3. 1,1 miljoen mantelzorgers zowel intensieve als langdurige zorg geven;
4. 450.000 mantelzorgers zich ernstig overbelast voelen;
5. van de mantelzorgers tussen 18 en 65 jaar 71% naast de zorgtaken ook betaald werk heeft;
6. een kwart van alle jeugdigen van 12-15 jaar opgroeit met ziekte en zorg in de thuissituatie;

De WMO-raad vraagt zich af in hoeverre de gemeente een overzicht heeft van het aantal mantelzorgers in Delft verdeeld naar bovengenoemde categorieën en vooral hoeveel mantelzorgers daadwerkelijk in beeld zijn.

Mantelzorgers zijn een moeilijk bereikbare doelgroep, juist door de intensiteit van hun inzet. Zij doen hun werk vaak in stilte. Vaak ook hebben zij geen tijd om zich te verdiepen in mogelijkheden tot ondersteuning.

Er staat: 'uit de contacten met mantelzorgers is gebleken'. Wij vragen ons af wie die mantelzorgers zijn. De WMO-raad vindt het niet gepast om op deze plek onder de noemer *Behoeft van mantelzorgers* een mening van sommigen neer te zetten als ware die representatief voor de hele doelgroep.

De behoefte van mantelzorgers zal vooral afhangen van de aard van de beperkingen van hun naasten en van de mantelzorgers zelf.

Blz. 3: Aandacht voor mantelzorgers

De mantelzorgers kunnen via de WMO-toegang om ondersteuning vragen. Het is bekend dat de WMO-toegang momenteel zijn uiterste best doet om iedereen van dienst te zijn. De wachttijden zijn helaas verlengd. Wij achten het gewenst dat de gemeente maatregelen neemt om dit spoedig te veranderen, o.a. omdat zo de toegang tot voorzieningen als de tijdelijke Hulp bij het Huishouden Toelage bij mantelzorgers opnieuw onder de aandacht gebracht kan worden. Deze regeling is geldig tot het budget op is en 2015 is al halverwege.

Ten aanzien van vervangende zorg en/of respijtzorg willen we benadrukken dat ten alle tijden professionele inzet beschikbaar moet blijven naast de inzet van vrijwilligers, zoals opvang door Pieter van Foreest en/of de GGZ.

Wij adviseren u ook te zoeken naar een oplossing voor een probleem bij maaltijdverstrekkingen. Steeds vaker blijkt dat bepaalde zorgvragers wel thuismaaltijden ontvangen maar niet in staat zijn om deze zelf op te warmen of tot zich te nemen zonder ondersteuning van een hulpverlener. Indien er (tijdelijk) geen mantelzorg aanwezig is zou een andere partij, zoals de thuiszorg, hier aandacht aan moeten besteden. Er bestaat nog steeds onduidelijkheid over of hulp bij maaltijdverstrekkingen en het eten onder de gemeente of de Thuiszorg valt. In andere gemeentes is dat wel duidelijk.

Blz. 3: Hulp bij het Huishouden Toelage

Deze regeling is in eerste instantie door de overheid ingesteld om het effect van de daling van werkgelegenheid bij thuiszorgorganisaties te verzachten. Het is fijn dat ook alle mantelzorgers hier hun voordeel mee kunnen doen. Maar zij zijn niet de enigen. Deze toelage is ook toegankelijk voor andere WMO-cliënten en voor financieel zelfredzame burgers die tijdelijk extra ondersteuning wensen. Wij adviseren u om deze regeling meerdere malen, via diverse kanalen, bij de Delftse burgers onder de aandacht te brengen.

Blz. 4: Korting op WMO-voorzieningen (WMO-pas)

Dit is een mooi initiatief. Op deze manier kunnen mantelzorgers een vorm van ondersteuning krijgen die bij hen past. Wij adviseren u dat de WMO-pas breed inzetbaar, zonder voorwaarden, te gebruiken is met een zo groot mogelijke keuzevrijheid voor de mantelzorger. Dan is het een instrument dat werkelijk maatwerk biedt.

Wij missen het aanbieden van een kleine financiële ondersteuning voor mantelzorgers ook al geeft u aan dat mantelzorgers hier niet op gesteld zijn. Het leven is voor mantelzorgers een stuk duurder geworden. Zij kunnen deze ondersteuning zelf houden maar ook op een andere manier besteden.

Blz. 4: Advies over erfrecht

Voor bepaalde mantelzorgers is dit een passende ondersteuning. Wij zien dit als een goed initiatief en zijn benieuwd hoeveel mensen hiervan gebruik gaan maken.

Blz. 4: Voorrangsbepaling woningtoekenning

Het is goed dat het urgentierecht om met voorrang te verhuizen voor mantelzorgers opgenomen is in de Regionale Huisvestingsverordening. Dit is een van de manieren om te zorgen dat zorgvragers langer thuis kunnen blijven wonen met passende ondersteuning.

Wij adviseren u om ook een **voorrangsbepaling parkeren** in te voeren. Inmiddels is duidelijk dat de nieuwe parkeerverordening voor zorgvragers met veel hulp aan huis nadelig uitpakt. Zorgvragers en hun mantelzorgers zouden erg gebaat zijn met een parkeerregeling die past bij hun situatie (meer uren en optimalisering gebruiksvriendelijkheid).

Blz. 4: Ondersteuning en deskundigheidsbevordering

Wij zijn blij dat de waardevolle inbreng van Het steunpunt mantelzorg via Delft voor elkaar gecontinueerd wordt.

Blz. 5: **Dag van de mantelzorg**

Goed dat ook komende jaren weer een dag van de mantelzorg georganiseerd wordt. In de begroting is daarvoor een budget gereserveerd van €22.398,-

Graag vernemen wij van u hoe dit budget is opgebouwd (personeelskosten, activiteiten?) en wie dit budget ontvangt.

Blz. 5: **Tandem aanpak**

Ook wij hebben vernomen dat met de tandemaanpak goede ervaringen worden opgedaan, mits er voldoende deskundigheid is van de partners in het sociale domein. De aanpak wordt verder over de stad uitgerold. U schrijft in bijlage 2 dat de subsidie hiervoor al beschikbaar is gesteld. Graag horen wij van u hoeveel subsidie beschikbaar is, door wie die subsidie gegeven wordt en op welke wijze deze besteed wordt.

Blz. 7: **Communicatie**

Wij waarderen de inspanningen van de gemeente om de burgers te informeren.

Het bereiken van mantelzorgers blijft echter een belangrijk aandachtspunt. Wij adviseren u na te gaan, juist bij mantelzorgers, of informatie hen daadwerkelijk bereikt. Dit betekent alertheid bij de medewerkers van de Toegang en bij hulpverleners die bij zorgvragers en hun mantelzorgers over de vloer komen.

De nieuwsbrief Mantelzorg van Het steunpunt mantelzorg (Delft voor elkaar) is de meest laagdrempelige manier van ondersteuning voor mantelzorgers. Via deze brief worden zij geïnformeerd over allerlei zaken die voor hen van belang zijn. Het aantal mantelzorgers die de nieuwsbrief aanvragen is echter nog laag. Dit kan een aanwijzing zijn voor het feit dat mantelzorgers de weg naar ondersteuning nog niet goed genoeg kunnen vinden.

Evaluatie criteria

Ten aanzien van verschillende regelingen (WMO-pas, advies over erfrecht, ondersteuning en deskundigheidsbevordering, Dag van de mantelzorg, Tandemaanpak) wordt eind 2016 bepaald of deze in 2017 gecontinueerd worden. Graag vernemen wij van u op basis van welke evaluatie criteria die beslissingen genomen zullen worden.

Extra aandachtspunten

Wij adviseren u in het bijzonder aandacht te besteden aan **overbelasting** van mantelzorgers. Een op de vijf mantelzorgers voelt zich overbelast. Overbelasting kan soms leiden tot ontspoorde mantelzorg. Bij ontspoorde mantelzorg overschrijdt de mantelzorger, onopzettelijk, de grens van goede zorg. Door onwetendheid, onkunde, of onmacht.

Met name allochtone mantelzorgers en kinderen die mantelzorg verlenen lopen, zo blijkt, meer risico op overbelasting.

Voor mantelzorgers is het belangrijk dat zij nog een leven kunnen leiden naast het bieden van zorg.

Wij adviseren de gemeente het goede voorbeeld te laten zien door als werkgever te zorgen voor een **mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid** in de eigen organisatie.

Tot slot

Wij waarderen de inspanningen van de gemeente om mantelzorgers te ondersteunen en zo te laten zien dat hun inspanningen gewaardeerd worden. Wij hopen ook dat deze waardering en ondersteuning vertaald worden naar een bijpassend budget en dat niet vooral gekozen wordt voor budgettair neutrale maatregelen en maatregelen die door externe partijen gefinancierd worden.

Altijd tot nadere toelichting bereid, namens de WMO-raad,

A.J. Duymaer van Twist, voorzitter